

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS ĮSTATYMO 1, 5, 10, 11, 12, 13 IR 15 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-20-2166; TAIS NR. 20-17486)

2020-12-16 Nr. NV-3381

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas – tobulinti esamą socialinės paramos mokiniams teisinį reguliavimą, įtvirtinant teisę į nemokamus pietus nevertinant gaunamų pajamų, mokiniams, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą antroje klasėje.

Dabartinė situacija. Pagal Socialinės paramos mokiniams įstatymą:

- Nuo 2020 m. pradėtas visuotinis mokinių, besimokančių pagal priešmokyklinio ugdymo / pradinio ugdymo programas (priešmokyklinukų ir pirmokų), nemokamas maitinimas nevertinant pajamų: nuo 2020-01-01 nemokami pietūs skiriami priešmokyklinukams savivaldybių pasirinktose bendrojo ugdymo mokyklose, taikančiose savitarnos principą (bandomasis projektas); nuo 2020-09-01 teisę į nemokamus pietus turi visi priešmokyklinukai ir pirmokai visose mokyklose, įskaitant ikimokyklinio ugdymo mokyklas.
SADM, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM), Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) iki 2021-07-31 turi atlikti šio nustatyto teisinio reguliavimo stebėseną ir Vyriausybei pateikti jos ataskaitą.
- Kitų mokinių teisė į nemokamą maitinimą / paramą mokinio reikmenims įsigyti nustatoma atsižvelgiant į vidutinės pajamos 1 asmeniui, t.y., jei pajamos per mėn. mažesnės kaip 1,5 VRP (187,5 eurai). Jei pajamos mažesnės kaip 2 VRP (250 eurai), mokiniai turi šią teisę ligos / nelaimingo atsitikimo atvejais, netekus maitintojo, kai motina / tėvas vieni augina vaiką, kai bendrai gyvenantys asmenys augina 3 ir daugiau vaikų ar bent 1 iš jų yra neįgalus. Savivaldybės turi teisę patikrinusios gyvenimo sąlygas, skirti nemokamą maitinimą / paramą mokinio reikmenims įsigyti išimties atvejais, jei vidutinės pajamos 1 asmeniui mažesnės kaip 2,5 VRP (312,5 eurai).
- Dėl nemokamo maitinimo mokyklose, taip pat ir dėl nemokamų pietų skyrimo nevertinant pajamų, vienas iš mokinio tėvų privalo kreiptis į mokyklos ar savivaldybės administraciją, užpildydamas prašymą-paraišką (galima pateikti per Socialinės paramos informacinę sistemą SPIS).
- Įstatymas šiuo metu netaikomas mokiniams, besimokantiems pagal suaugusiųjų (pagrindinio, vidurinio) ugdymo programas (taikoma tik besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas (pradinio, pagrindinio, vidurinio), taip pat priešmokyklinio ugdymo programą), t.y. mokiniai, kurie dėl šeiminių aplinkybių (pvz., nepilnamečiai augina vaikus, jaunuoliai dirba) negali mokytis mokyklose kartu su bendraamžiais, teisės į socialinę paramą mokiniams neturi.

2020 m. I pusmetį nemokamus pietus vidutiniškai per mėn. gavo apie 52,2 tūkst. mokinių (15,1 proc. visų mokinių), iš jų 7486 priešmokyklinukai ir 17612 pradinukai. Bandomajame projekte dalyvavo 51 savivaldybė (314 mokyklų, 5,3 tūkst. priešmokyklinukų (19,6 proc. visų priešmokyklinukų). Nemokamų pietų gavėjų skaičius nuo 2020-09-01 – apie 100 tūkst. mokinių (28,7 proc. visų mokinių), iš jų apie 70 tūkst. pradinukų ir priešmokyklinukų.

2020 m. nemokamam mokinių maitinimui numatyta 20,1 mln. eurų (2021 m. pagal dabar galiojančią teisinį reguliavimą – apie 37,3 mln. eurų, iš jų valstybės biudžeto lėšų – apie 30,2 mln. eurų).

Projekto esmė, nauda. Siūloma patikslinti Socialinės paramos mokiniams įstatymą:

- Numatyti teisę į nemokamus pietus nevertinant pajamų mokiniams, besimokantiems pagal pradinio ugdymo programą antroje klasėje (antrokams).
- Numatyti, kad nemokami pietūs nevertinant pajamų skiriami be atskiros tėvų prašymo (paliekant teisę atsisakyti, apie tai informuojant mokyklos administraciją).
- Nemokamas maitinimas nevertinant pajamų skiriamas pagal mokinių sąrašą, kurį iki kiekvienų metų rugpjūčio 20 d. sudaro ir pateikia mokyklų administracijos.

- Nustatyti, kad Įstatymas netaikomas tik vyresniems kaip 21 m. mokiniams, kurie mokosi pagal suaugusiųjų ugdymo programas (dabar netaikomas visiems, besimokantiems pagal šias programas).
- Patikslinti, kad nemokamas maitinimas teikiamas iki ugdymo proceso pabaigos, IV gimnazijos klasės mokiniams – iki brandos egzaminų sesijos pabaigos.
- Patikslinti, kad duomenis stebėsenos ir analizės tikslais apie socialinės paramos mokiniams gavėjų skaičių ir jiems suteiktą socialinę paramą į SPIS sistemą gali teikti ir mokyklų administracijos (ne tik savivaldybių administracijos).
- Atlikti kitus pakeitimus, susijusius su asmens duomenų rinkimu ir kt.

Numatoma nauda: nemokamą maitinimą papildomai gautų apie 26 tūkst. antroklų; socialinę paramą mokiniams papildomai gautų apie 400 mokinių iki 21 m., besimokančių pagal suaugusiųjų (pagrindinio, vidurinio) ugdymo programas; būtų užtikrinta sveikesnė mityba didesniai vaikų skaičiui; mažinama socialinė atskirtis ir mokinių diferenciacija; mažinama administracinė našta mokinių tėvams ir savivaldybėms.

Papildomas lėšų poreikis: 2021 m. – apie 4,6 mln. eurų: iš jų valstybės biudžeto lėšų – 3,6 mln. eurų (maisto produktams – 3,5 mln. eurų, administravimui – 136 tūkst. eurų), iš jų savivaldybėms – 3,5 mln. eurų, ŠMSM – 73 tūkst. eurų; iš savivaldybių biudžetų gamybos išlaidoms finansuoti – apie 1 mln. eurų. 2022–2023 metais – papildomai kasmet reikės apie 10 mln. eurų, iš jų valstybės biudžeto lėšų – 8 mln. eurų.

Isigaliojimas – 2021-07-01.

Derinimas:

Projektas Vyriausybės svarstytas ir pateiktas Seimui 2020-10-14.

Projektas 2020-12-03 Seimo grąžintas tobulinti ir patikslintas pagal Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2020-10-19 išvadoje pateiktas pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlome svarstyti **Vyriausybės posėdžio B dalyje** kartu su kitais projektais, susijusiais su 2021 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu.

Socialinės politikos grupės patarėja

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt